

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Годишен преглед на изпълнението на Плана за реформиране и развитие на банковия надзор

Реформирането и развитието на банковия надзор представляваха основен приоритет в 18-месечната програма за управление и развитие на БНБ в периода юли 2015 г. – декември 2016 г.

Фокусът върху банковия надзор бе мотивиран както от събитията през 2014 г., свързани с Корпоративна търговска банка, така и от необходимостта надзорните практики на БНБ да бъдат приведени във възможно най-пълно съответствие с актуалния международен стандарт, какъвто са *Базелските основни принципи за ефективен банков надзор* от 2012 г.

Планът за реформиране и развитие на банковия надзор, осъществяван от БНБ, бе приет от Управителния съвет (УС) на БНБ и публикуван на интернет страницата на централната банка на 5 октомври 2015 г¹.

Планът за реформиране и развитие на банковия надзор включваше конкретни мерки за отстраняване на констатирани слабости в шест проблемни области:

- неадекватен управленски модел за упражняване на надзорните функции на БНБ;
- слабости във вътрешната организация на управление „Банков надзор“;
- непълноти в нормативните актове, вътрешните правила и наръчниците, регламентиращи банковия надзор;
- липса на институционална рамка за управление на кризи и реструктуриране на банки;
- недобра информационно-технологична и комуникационна осигуреност на надзорната дейност;
- недостатъчна координация и обмен на информация с други институции, имащи отношение към надзорната дейност.

Тези сфери очертаха шест направления за работа, по които бяха планирани общо 16 конкретни мерки със съответните срокове за изпълнение.

¹ Планът може да бъде прочетен [тук](#).

Планът бе изготвен след близо едногодишна работа, която включваше вътрешен анализ и оценка на процедурите и практиките на управление „Банков надзор“ и независима външна оценка, проведена от екип на Международния валутен фонд и Световната банка².

През април 2016 г. БНБ извърши преглед на изпълнението на Плана за реформиране и развитие на банковия надзор през първите шест месеца след неговото приемане. Резултатите от този преглед са публикувани на интернет страницата на централната банка³.

Прегледът на изпълнението на Плана за изминалата една година от неговото приемане показва следните наблюдения и изводи:

- поставено е начало на всички основни реформи, като по-голямата част от набелязаните мерки са изпълнени;
- пълните ефекти от предприетите реформи ще бъдат установявани постепенно в хода на практиката.
- продължава изпълнението на няколко мерки от Плана за реформиране и развитие на банковия надзор;
- планът изигра основна роля за дефиниране на непосредствените и стратегическите задачи пред банковия надзор и служи като база за управлението на целия процес на реформи в тази област.

Следващата таблица обобщава изпълнението на Плана за реформиране и развитие на банковия надзор.

Планът за реформиране и развитие на банковия надзор – годишно изпълнение

Мярка	Индикативни срокове	Състояние към днешна дата
1. Управленски модел		
1.1. Приемане на решение УС на БНБ да одобрява вътрешните правила и наръчниците, регламентиращи надзорната дейност.	Октомври 2015 г.	Изпълнена.
1.2. Извършване на ежегоден вътрешен одит за спазване на правилата и процедурите за надзорната дейност и	Ежегодно	Вече се прилага.

² Пълният оригинален текст на доклада на МВФ и Световната банка може да бъде прочетен [тук](#).

³ Резултатите от прегледа на напредъка през първите шест месеца могат да бъдат прочетени [тук](#).

отчитане на резултатите от одита пред УС на БНБ.		
1.3. Внасяне на тримесечен доклад в УС на БНБ за текущото надзорно наблюдение на банките (дистанционно и проверки на място), установени надзорни проблеми, предприети надзорни мерки и тяхното изпълнение, както и за промени в акционерната структура на банките.	Постоянен	Вече се прилага. От началото на 2016 г. такива тримесечни доклади се внасят от подуправителя, ръководител на управление „Банков надзор“, за разглеждане в УС на БНБ.
2. Вътрешна организация на управление „Банков надзор“		
2.1. Създаване на дирекция „Дистанционен надзор“.	Октомври 2015 г.	Изпълнена. Новата дирекция е създадена на 1 ноември 2015 г. Нейният състав към края на август 2016 г. включва 18 инспектори и се планира да бъдат наети още двама инспектори.
2.2. Създаване на вътрешен консултативен съвет по изготвянето и прилагането на надзорни мерки.	Октомври 2015 г.	Създадена е текуща организация на работата в управление „Банков надзор“, която да позволява консултиране по въпросите, свързани с осъществяването на надзорната дейност и изготвянето на надзорни мерки. Предстои регламентиране на процесите с приемане на нов Наръчник за банковия надзорен процес.
2.3. Увеличаване броя на инспекционните екипи.	Декември 2015 г.	Изпълнена Създаден е един нов екип, като понастоящем в дирекция „Инспекции“ работят 26 инспектори и се планира да бъдат наети още 14.
2.4. Създаване на отдел „Анализ на рисковете, свързани с пазарното поведение“ в дирекция „Специален надзор“*.	Декември 2015 г.	Изпълнена. Новият отдел изпълнява задачи, свързани с прозрачността на предлаганите от банките продукти и услуги, както и задачи, произтичащи от новоприетия Закон за кредитите за недвижими имоти на потребители.

3. Нормативна рамка		
3.1. Подготовка на законодателни промени с цел разширяване на правомощията за надзорни мерки.	Март 2016 г.	Изпълнена. Законовите промени са гласувани в Народното събрание.
3.2. Провеждане на цялостен преглед на наредбите, вътрешните правила и наръчниците, регламентиращи надзорната дейност, с цел привеждането им в съответствие с Базелските принципи.	Септември 2016 г.	В процес на изпълнение. В резултат на прегледа ще се извършва поетапно актуализиране на наръчници и вътрешни правила, които ще се одобряват от УС на БНБ съгласно т. 1.1.
3.3. Приемане на наръчник за надзорен преглед и оценка в съответствие с решенията на Европейския банков орган за общите процедури и методологии.	Септември 2016 г.	В процес на изпълнение. Указания по тази тема са приети от Европейския банков орган и БНБ е декларирала, че ще се съобрази с тях. Заедно с това продължава прегледът на наръчниците на БНБ за оценка на риска, за инспекции и за дистанционен надзор с цел пълното им хармонизиране с решенията и насоките на Европейския банков орган, както и отразяване на надзорния подход на ЕЦБ, за който има информация.
4. Превантивни надзорни мерки и реструктуриране на банки		
4.1. Създаване на нова дирекция „Реструктуриране на банки“ извън управление „Банков надзор“.	Октомври 2015 г.	Изпълнена. Новата дирекция е създадена на 1 ноември 2015 г.
4.2. Конкретизиране на изискванията и процесите на изготвяне и одобряване на планове за възстановяване.	Декември 2015 г.	В процес на изпълнение. Прилагат се процедурите и формите, регламентиращи в решенията и насоките на Европейския банков орган.
4.3. Установяване на правила и процедури за предприемане на мерки за ранна намеса.	Март 2016 г.	В процес на изпълнение. Работата трябва да продължи и през следващата година за да се осигури съответствие с формиращата се европейска рамка за действия по прилагането на Директивата за възстановяване и реструктуриране.

5. Информационно-технологична и комуникационна (ИТС) осигуреност		
5.1. Избор на независим консултант.	Юни 2016 г.	В процес на изпълнение. Подготвя се съответна обществена поръчка.
5.2. Изготвяне на външна оценка за съответствието на наличните ИТС решения с потребностите на банковия надзор и с дейността по реструктуриране на банки.	Септември 2016 г.	В процес на изпълнение. Подготвя се съответна обществена поръчка.
6. Координация и обмен на информация		
6.1. Подписване на меморандуми за координация и обмен на информация със съответните институции.	Декември 2015 г.	Изпълнена. През август 2015 г. е подписана инструкция за взаимодействие с Държавната агенция за национална сигурност, а през декември 2015 г. – меморандум за сътрудничество с Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори. През август 2016 г. е подписан меморандум за обмен на информация с Фонда за гарантиране на влоговете в банките. Подлежат на актуализация вече подписани подобни документи с Комисията за финансов надзор и с Прокуратурата на Република България. В рамките на Консултативния съвет по финансова стабилност също съществува формален механизъм за взаимодействие на БНБ с Министерството на финансите и Комисията за финансов надзор.

* Понастоящем дирекция „Специфични надзорни дейности“.

Успоредно с приключване на пълното изпълнение на всички мерки, набелязани в Плана от 5 октомври 2015 г., предстоящите действия по отношение на реформите и развитието на банковия надзор ще се основават на:

- изводите и идеите за усъвършенстване на надзорния процес, получени от БНБ вследствие на извършения през 2016 г. преглед на качеството на активите и стрес тест на банките;

- допълнителните наблюдения и евентуални препоръки, които ще бъдат направени от Международния валутен фонд и Световната банка в процеса на тяхната цялостна оценка за състоянието на финансовия сектор в България чрез Програмата за оценка на финансовата система (*FSAP*)⁴.

⁴ Извършването на оценката по *FSAP* започна през втората половина на 2016 г. и резултатите се планира да бъдат представени пред Съветите на изпълнителните директори на Международния валутен фонд и Световната банка през май 2017 г.